

LUMO –LASTENSUOJELUN UUDISTAMINEN MONIALAISESTI

Itä- ja Keski-Suomi
Hankesuunnitelma 2020-2022, 29.5.2020
Päivi Malinen, ISO / Marja Heikkilä, Koske

- Vakavasti oireilevien lasten tilanteisiin ei pystytä vastaamaan riittävän hyvin
- Lastensuojelun kehittäminen ja sen henkilöstön kuormittuminen ovat olleet pitkään ajankohtaisia
- LUMO-hanke vastaa Itä- ja Keski-Suomen yhteistyöalueella lastensuojelun monialaisen kehittämistyön tarpeisiin

- Erityisesti Etelä-Savossa ja Pohjois-Karjalassa mielenterveys- ja päihdepalvelujen riittämättömyys, palveluketjujen toimimattomuus sekä monialaisen yhteistyön ja tiedonkulun puutteet suuria
- Etelä- ja Pohjois-Savossa ongelmana kodinulkopuolisten sijoitusten tarve – monialaisia lapsille sopivia palveluja saatavilla hyvin vähän
- Pohjois-Savossa ja Keski-Suomessa päihde- ja mielenterveyspalvelujen ja etenkin erikoissairaanhoidon palvelujen puutteet
- Pohjois-Savossa myös monialaisessa yhteistyössä ja tiedonkulussa kehitettävää

MONIALAISEN LASTENSUOJELUN TILANNEKUVA	Kyselytulosten keskiarvo (1=täysin eri mieltä, 5=täysin samaa mieltä)				
	Etelä-Savo	Pohjois-Karjala	Pohjois-Savo	Keski-Suomi	Itä- ja Keski-Suomi, KYS erva
Esitetty väittämä					
Joudumme järjestämään lapsille kodinulkopuolisia sijoituksia monialaisen palvelun puutteiden takia.	4,0	3,0	3,4	3,1	3,4
Yhteistyö ja tiedonkulku lastensuojelun monialaisessa yhteistyössä on toimivaa ja viiveetöntä.	2,0	2,0	2,8	3,2	2,8
Lapsen tarvitsema päihdehuolto vastaa lapsen tarpeisiin.	1,8	2,0	2,0	2,6	2,2
Lapsen tarvitsemat mielenterveyspalvelut vastaavat lapsen tarpeisiin.	1,8	2,0	2,4	2,3	2,3
Koulunkäyntiin ja oppimiseen liittyvä erityinen tuki vastaa lapsen tarpeisiin.	3,3	2,0	3,0	3,4	3,1
Lastensuojelun käytettävissä on konsultaatioapua vaikeisiin tilanteisiin.	3,8	3,0	3,4	3,7	3,5
Tietoisuus lastensuojelun tehtävästä ja toimintatavoista on parantunut viimeisen kolmen vuoden aikana.	4,0	4,0	3,6	3,9	3,8

HANKKEEN TAVOITTEET

1. Parantaa lastensuojelun asiakkaiden osallisuutta omissa asioissaan
2. Uudistaa ja parantaa lastensuojelutyötä ja lastensuojelun asiakkaiden arjessa toimivan monialaisen verkoston työtä ja toimintaa niin perus-kuin erityispalvelujen tasolla
3. Edistää systeemisen toimintamallin levittämistä ja juurruttamista monitoimijaisessa lastensuojelussa

HANKKEEN TULOKSET

- Lapsen ja perheen näkemykset ja tarpeet ohjaavat työtä
- Asiakkaat ovat vahvasti osallisia/toimijoita ja saavat monialaista tukea systeemisen toimintamallin mukaisesti
- Monialainen verkosto vastaa lapsen, nuoren ja perheen tarpeisiin kokonaisvaltaisesti
- Verkosto toimii asiakkaita arvostavasti ja kohtaavasti
- Tunnistetaan verkoston vahvuudet ja niiden suhteet
- Uudet yhteistyörakenteet ovat osa verkoston arkea
- Asiakkaat saavat monialaista tukea systeemisen toimintamallin mukaisesti
- Systeeminen ajattelutapa ja työote on yhteisesti jaettu ja juurtunut lastensuojeluun, sivistystoimeen, terveydenhuoltoon sekä päihde- ja mielenterveystyöhön
- Lasten ja nuorten sosiaaliset, terveydelliset ja

**LASTEN JA NUORTEN SOSIAALISET, TERVEYDELLISET JA
SIVISTYKSELLISET OIKEUDET TOTEUTUVAT LASTEN ARJESSA**

HANKKEEN TYÖPAKETIT

1. Monialaisen ja monitoimijaisen yhteistyön kehittäminen

- Monialaisen arvioinnin / palvelutarpeen arvioinnin toimintamallit
- Monitoimijaisen yhteistyön toimintamallit
- Strateginen sitouttaminen

2. Systemisen toimintamallin kehittäminen

- Systemisen toimintamallin kouluttaminen
- Kouluttajakoulutusten toteutus
- Systemisen ajattelutavan valmentaminen lastensuojelun laajalle verkostolle

ASIAKKAIDEN OSALLISUUS VAHVANA LÄHTÖKOHTANA

Taulukko 4. Keski-Suomen osahankkeen TP I tavoitteet, toimenpiteet ja tulokset.

Päätavoite	Monialaisen arvioinnin ja yhteistyön vahvistaminen lastensuojelun asiakkaana olevien lasten kohdalla
Hyötytavoite	<p>2.1 Lastensuojelun asiakkaana olevat lapset ja heidän perheensä saavat kokonaisvaltaisempaa apua oikea-aikaisesti ja oikein kohdennettuna</p> <p>2.2 Lastensuojelun asiakkaiden määrää saadaan vähenemään, kun lapset ja perheet tulevat autetuksi varhaisemmassa vaiheessa monialaisesti tehdyn arvioinnin ja oikea-aikaisen tuen seurauksena - tukea annetaan mm. koulunkäyntiin ja vapaa-aikaan.</p> <p>2.3 Nepsy-lasten (ja muiden monia palveluita tarvitsevien lasten) monialaisen palvelupolun selkeyttäminen, selkeän vastuupalvelun määrittäminen ja lasten ja perheiden oikea-aikainen ja monialainen tukemien lapsen yksilölliset tarpeet huomioiden.</p> <p>2.4 Yhteistyörakenteiden luominen ja sujuvoittaminen aikuisten ja lasten palveluiden välillä, esimerkiksi aikuisten-psykiatriset- ja päihdepalvelut, perheen kokonaistilanteen huomioiminen</p>
Konkreettiset toimenpiteet	<p>3.1 Lastensuojeluasiakkaana olevien lasten monialaisen palvelutarpeen arvioinnin kehittäminen, tiivis yhteistyö Tuulivaiisuuden sote-keskus-kehittämisen kanssa.</p> <p>3.2 Lastensuojeluasiakkaana olevien lasten monialaisen tuen saatavuuden ja saavutettavuuden parantaminen kattavasti Keski-Suomen alueella (tarkoittaa yhdyspintaa erikoissairaanhoidon, sivistystoimeen ja päihdehuoltoon = palvelupolkujen ja toimintamallien selkeyttäminen ja kehittäminen)</p> <p>3.3 Yhteistyö erikoissairaanhoidon kanssa suunniteltujen uusien yksiköiden kanssa koko maakunnan näkökulmasta (mm. Lastenpsykiatrian intensiivinen psykiatrissosiaalinen perhehoitoyksikkö LIPSY, Lastensuojelun päivystys- ja vastaanottoyksikkö)</p> <p>3.4 Monialaisten konsultaatioiden kehittäminen ammattilaisten tueksi mm. sote-rakennehankkeen kanssa</p> <p>3.5 Lasten, nuorten ja perheiden osallisuuden parantaminen monialaisessa lastensuojelutyössä yhteistyössä esim. Pesäpuun ja Suomen Kasperin kanssa</p> <p>3.6 Yhteistyömallien ja rakenteiden luominen, esimerkiksi työparikäytännöin aikuisten ja lasten palveluiden välillä</p> <p>3.7 Yhteiskehittäminen mielenterveysstrategian toimeenpanohankkeen kanssa</p>
Tulokset	Keski-Suomen alueen palvelupolut eri toimijoiden välillä niin sosiaali-, terveys- kuin sivistyspalveluissa ovat yhdessä asiakkaiden ja ammattilaisten kanssa suunniteltuja. Toimijat tuntevat toistensa työn ja luottavat yhteistyöhön, jolloin lapset, nuoret ja perheet saavat tarkoituksenmukaiset ja oikea-aikaiset palvelut.

Päätavoite	Kaikki Keski-Suomen kunnat ovat sitoutuneet systeemisen toimintamallin kouluttautumiseen ja käyttöönottoon, ja maakunnassa toimii laaja systeemisten periaatteiden mukainen palveluverkosto.
Hyötytavoite	<p>2.1 Kaikissa Keski-Suomen kunnissa on käytössä yhteisin arvoin ja periaattein toimiva lastensuojelun toimintamalli.</p> <p>2.2 Palvelut ovat yhdenvertaisesti saatavilla, oikea-aikaisia ja jatkuvia koko maakunnan alueella.</p> <p>2.3 Lastensuojelun asiakkaiden ja heidän vanhempiensa osallisuus vahvistuu kaikissa lastensuojelun asiakkuuden vaiheissa.</p> <p>2.4 Kuntien käytössä on riittävästi perheterapeuttiresurssia systeemisen toimintamallin laadukkaan toteuttamisen mahdollistamiseksi.</p>
Konkreettiset toimenpiteet	<p>3.1 Jatketaan systeemisen toimintamallin koulutuksia lastensuojelussa olemassa olevan koulutussuunnitelman mukaisesti.</p> <p>3.2 Laajennetaan toimintamallin koulutuksia koskemaan muita sosiaalihuollon toimijoita sekä yhteistyöpintoja sekä tehostetaan tiedotusta niille toimijoille, joille varsinainen toimintamallin koulutus ei ole tarkoituksenmukaista järjestää.</p> <p>3.3 Hankkeen resurssilla koordinoidaan kuntien välistä yhteistyötä ja jaetaan osaamista.</p> <p>3.4. Tehdään tiivistä yhteistyötä asiakkaan osallisuuden muotoja kehittäneiden järjestötoimijoiden, kuten Pesäpuu ry:n ja Suomen Kasperin kanssa.</p> <p>3.5 Kuntien työpanoksen ja hanketyöntekijän yhteistyönä etsitään ratkaisuja kuntien mahdollisuuksiksi perheterapeuttien palkkaamiseen ja siten jatkuvuuden varmistamiseen tällä osa-alueella.</p> <p>3.6 Mallin arviointia ja kehittämistä jatketaan yhteistyössä Jyväskylän yliopiston sekä Jyväskylän ammattikorkeakoulun kanssa.</p>
Tulokset	Systeemiset periaatteet tukevat läpäisevinä toimintaperiaatteina monialaista, tuloksellista yhteistyötä eri toimialojen, toimintojen ja palveluiden välillä niin lastensuojelussa kuin sen yhteistyöpinnoilla.

HAKUPROSESSI

- Viisi YTA-alueen laajuista kehittämishanketta koko maahan
- Itä- ja Keski-Suomen hakemus jätetty 29.5.2020, STM:n tavoitteena tehdä päätökset kesän aikana
- Kaikki meidän YTA-alueen kunnat/sote-kuntayhtymät ovat sitoutuneet hankkeen toteuttamiseen
- Hakemuksia arvioidaan sisällöllisesti:
 - Kattavuus (kuinka moni kunnista/maakunnista mukana, alueen kokonaislapsimäärä)
 - Monialaisuus ja monitoimijaisuus: olennaiset toimialat ja toimijat mukana
 - Konkreettisuus ja pitkäjänteinen vaikuttavuus: miten hanke edistää näitä
 - Kustakin osa-alueesta mahdollista saada 0–2 pistettä

HANKKEEN TOTEUTUS

- Hankkeen toiminta-aika: 1.8.2020–31.12.2022.
- Hallinnoija: ISO
- Osatoteuttajat: Essote, Koske, Kuopion kaupunki ja Siun sote
- Kokonaiskustannukset: 1 000 000 €
- Kuntien omarahoitusosuus: 200 000 €, josta osa katetaan työpanoksen siirtoina hankkeelle/Keski-Suomessa pääsääntö
- Rahoittaja: Sosiaali- ja terveysministeriö
- Hankkeen toiminnassa olennaista yhteistyö maakuntien lastensuojelun, sivistystoimen, päihde -ja mielenterveyspalvelujen ja järjestöjen avaintoimijoiden sekä Tulevaisuuden sote-keskus -ohjelman, sote-rakennehankkeiden sekä YTA-alueen VIP-verkoston ja osaamis- ja tukikeskuskehittämisen (OT) kanssa

KOSKE
KESKI-SUOMEN
SOSIAALIALAN
OSAAMISKESKUS

KIITOS MIELENKIINNOSTA!

KOSKE
KESKI-SUOMEN
SOSIAALIALAN
OSAAMISKESKUS

